

LA CAMPANA DE GRACIA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA
Aquest número 10 cts. per tot Espanya
NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

COM MÉS ANEM...
—No sé qué em passa, però d'un quant temps ençà, cada dia em trobo més gras i més bo! I més ric!

Brams d'ase

Amb motiu de l'homenatge a Nakens, proposat per l'Associació de la Premsa de Madrid, un periòdic granadí es descorda l'armilla i diu quatre fàstics del director d'"El Motín".

Si hi ha unes canes respectables per tots conceptes a Espanya, aquestes canes són les d'en Nakens.

Si hi ha a Madrid i arreu, en el nostre ofici, un periodista cavaller, aquest periodista és el vell paladí de l'anticlericalisme.

Ara això no vol dir que en Nakens hagi transigit amb l'adversari i hagi escrit amb vaselina. Això mai.

Nakens és un lluitador, ha estat un campió acèrrim de la llibertat i la democràcia, i en el fort de la brega no ha tingut mai debilitats, no ha sentit mai recança.

El seu verb, la seva ploma han petat sempre com un fuet en les espatlles de l'enemic.

I ara, als vuitanta quatre anys de treball i d'esforç incansable, malalt i orb, el seu esperit es conserva tan xiroi i tan fresc com quan era jove.

No és estrany, doncs, que clericals i reaccionaris de tota mena no li perdonin el mal que els ha fet.

Si a la seva vellesa l'enteniment d'en Nakens s'hagués enterbolit i hagués abjurat els seus errors com tants altres, l'Església encara canonitzaria al sant home.

Però veuen que la llum del seu front no s'apaga, que morirà impenitent, i que fins el darrer moment serà el rebel indòmit que ha estat tota la seva vida, i això a la gent negra li fa treure foc pels queixals.

Aquesta ira, no obstant, per nosaltres és un consol.

Ella vol dir clarament que el Nakens d'avui és el mestre de sempre, és encara el nostre inspirador i el nostre cabdill.

Injúria la reacció a Nakens, al gran capítost d'"El Motín"? Es que encara el tem. Es que encara li fa por.

Doncs, per molts anys.

La ferrovia

La Companyia de ferrocarrils del Nord anuncia algunes millores en els seus serveis: electrificació de certes vies, introducció del Block-system en varis trajectes, construcció d'estacions, etcètera.

El cost de les obres i les reformes que el Nord té en projecte puja a un parell de centenars de milions de pessetes.

Molt bé per la Companyia del Nord! Però, i el material dels trens mixtos de la línia de Saragossa, quan el saldrem, senyors enginyers i consellers de l'alta i poderosa Companyia?

Quan llancem al foc aquests vagons ramaders en els que s'hi encabeix als homes com moitons, com ovelles?

Perquè aquests cotxes siguin els vaixells de la immigració aragonesa no els hem de dotar de la capacitat i la comoditat degudes?

Nosaltres creiem que per això mateix s'ha de renovar i modernitzar el material d'aquests trens i s'ha d'extremar amb aquests viatgers miserables la delicadesa.

Si essent pobres se'ls fa pagar com a rics

per què se'ls ha de tractar i se'ls ha de fer anar pel món com a bèsties?

Els constructors dels vagons esmentats no s'hi van mirar gaire en la feina.

Els encarregats de la compra, tampoc. Hom suposà gratuïtament que els passatgers d'aqueixa línia no llegien, eren tots analfabets, i s'il·luminà els cotxes amb un petit llum d'oli.

Hom pensà que eren tots bruts i no tenien necessitats peremptòries, i no s'hi posà lavabo ni "water".

Es creu que són insensibles a la calor i al fred, i ni hi ha calefacció a l'hivern, ni a l'estiu cortines als finestrans.

Ja estem sentint a algú que dirà:

—I bé, senyors periodistes. Vostès, que viatgen gratis o a mig preu per a aquesta línia i per totes les línies, què n'han de fer de les angúnies que al tren passen els pobres?

Si que n'hem de fer, i per això les recollim i em protestem i demanem remei per les ma-teixes.

Hi ha vagons de la Companyia del Nord —quasi tots els dels trens mixtos— en què regalant-li el bitllet i convidant-lo a dinar, encara s'estafa al viatger.

ANGEL SAMBLANCAT.

MALS VENTS

Mai com ara al món s'havien revoltat els elements; mai no havia tret la fúria que ara treu, Eolus, vell, rabiós, que quan s'enfada i bufa tossudament, tot allò que d'aprop toca, ho fa anar de capgirell. Prou els grecs el coneixien, segons els poetes seus, que sovint el flectomaven en poemes i en versets, per els trasbalsos que duia als pobles del mar Egeu. Mes nosaltres ni pensàvem que encara existir podés, quan ens havem donat compte que pel món corren mals vents, particularment a Amèrica, com cada dia veiem, en llegir els telegrams que el nostre diari insereix, de desgràcies espantoses i d'hecatombes cruels. Va començar La Florida en rebre terriblement els efectes d'un cicló furiós, sens precedents, que la població de Miami va esmicolar com qui res; després la illa de Macao les empentes ha sofert d'un tifó de mala mena que no ha deixat res sencer; un huracà esgarrifós, d'aquells que en bufen només cada tres o quatre segles, alçant-se sobtadament ha deixat esmicolada la ciutat de Veracruz, al temps que un vent que venia, del Pol Nord segurament, ha llençat a Nova York una gran ona de fred, que la gent ni poden viure, car se'ls hi glaça l'alè. Els vents de dintre la terra estan revolts igualment, i la rica Califòrnia sos efectes ha sofert en forma d'un terratrèmol que ha enrunat pobles ben fermes i ha causat no poques víctimes, com fàcilment es comprèn. Mes no és sols a l'altra banda del món on bufen mals vents; les ratxades ja s'acosten cap a Europa, com es veu, car a la bella Suïssa ha fet l'empenta del vent que s'hi congruessin tempestes d'aquelles que solen fer tant de mal, i fin el Rhon, el riu pacífic arreu, ha arribat a eixir de mare, portant el dol i el flagell a les valls abans tranquil·les de la terra d'en Guillem Tell, i, per fi, a l'Adriàtic havem vist com s'enfureix el mar, perquè Eolus l'empia, el remou i l'envesteix i el llença contra la costa on tot quan toca malmet. Com en veure que s'atansen a nosaltres els mals vents podem gallejar amb flemma de què ben tranquils estem? Això és mentida, mentida, perquè qui més i qui menys, té por d'una tramuntana que ho tiri tot a passeig, d'aquelles que a ningú avisen i que, quan un n'heu esment es pot dir que ha begut oli, i el mal ja no té remei.

FLOK.

EL RADICALISME DE LES MODES

—He pensat que, fet i fet, valia més que me'ls tallés tots.

Panorama Internacional

EL PROBLEMA OBSESSIONANT

El problema cabdal de la setmana és el de les negociacions franco-alemanyes. Tots els ministres de negocis estrangers d'Europa treballen a desdir per a influenciar les dues puixances, segons les seves conveniències. Fins ara hi ha hagut un problema viu entremig: el tractat de Versalles. Mes, al capdavant, sembla pasta emmotllada. L'article 428 del Tractat (el que parla dels quinze anys d'ocupació de la zona renana) ja és fins interpretat en el bon sentit, l'avinença s'imposa. I també els annexes referents a la qüestió del Sarre, sobretot els paràgrafs 36, 37 i 38, que tracten del retorn de la conca sorrenca al Reich i de l'entrega de carbó a la França després dels arranjaments possibles, tot, sense oblidar els afers belgues semblants (Eupen i Malmédy), és interpretat amb bon sentit, i la premsa francesa, la d'esquerra, especialment, hi ajuda de debò.

Hi ha, però, un punt gris: la barba d'en Poincaré. Diumenge passat ja s'alçà per a pronunciar un discurs de força mal auguri. Des del dia de la conversa de Thoiry entre Briand i Stressemann, el president de la guerra no està quiet ni tranquil.

Hom espera que parli més... Però l'home del Ruhr es sent emprisonat dintre del seu famós ministeri d'"Unió Nacional". Fer un espeternec i deslligar-se dels compromisos de Thoiry (que van dretament a una aliança franco-alemanya), és tirar enlaire el ministeri actual, i en Poincaré no ho vol pas, car fóra la grisor definitiva planant "in eternum" sobre la seva personalitat política.

Mes, per altra banda, com pot conjuminar-se que l'home del Ruhr, el cavall de Troia de la metallurgia francesa operant contra els alts forns germànics en l'època propícia, arribi, ara, a desfer el que féu aleshores?

La diplomàcia internacional espera una eixida a l'afar amb l'eliminament d'en Poincaré. Pot ésser fàcil que sigui la sola definitiva. Res no pot, però, assegurar-se ni avançar-se, com no sigui recordar que la traveta feta a Briand quan la conferència de Cannes, ara sembla que aquest la faci a en Poincaré.

Enfocant

Els problemes d'avui són feixucs de resoldre perquè no hi posem voluntat ni interès en cercar solucions.

Es més fàcil i fa més senyor anar a lluir el "garbo" a les hores de vagància per cafès, discutint els camps del dia, que parlar dels grans problemes.

El millor, el de resultats més positius, resta oblidat per tots els que compten amb dos rallets per prendre cafè i fumar.

I no és que la vida, cada dia, no ens faci recordar la gravetat d'alguns: cases de Banca que quebren, negocis que van a terra, inestabilitat, temença i intranquil·litat a dalt; fam, misèria, privacions—gèrnadors d'odis i mals instints— a baix. Els crims, en majoria, robos,

malifetes, ço que porta pertorbació, són fills d'aquest estat de coses.

Val, doncs, la pena de què tots: els de dalt—governant uns i fent governar els altres—i els d'abaix—obeint, fent obeir o sofrint les conseqüències de la seva rebeldia—ens preocupen?

Sí. Val la pena, perquè el benestar de tots, la nostra tranquil·litat, així ho reclama.

Jo no he arribat mai a comprendre el per què d'aquest interès en conservar unes lleis, unes costums on l'home forçosament té de sentir odi a l'home.

Si la felicitat i el benestar tots el volem, devem cada u procurar que vingui. I que no és el millor sistema el d'avui, ho demostra molt bé el sens nombre de casos que d'aital faisó succeeixen.

Deuria ésser preocupació constant dels governants esbrinar les causes que aquests efectes produeixen i reformar les lleis en el sentit d'evitar-les. Com dels escriptors les costums, en igual sentit.

Uns i altres poden i deuen fer-ho, perquè és la seva missió, i perquè ells també en toquen les conseqüències.

Sabem tots que no és just que uns no tinguin llit per jaure, ni saben si menjaran, mentre a altres els hi sobra tot, ho fan malbé o ho llençen, emperò, tot i sabent-ho, ningú hi posa ni tracta de posar-hi remei.

Pot existir, així, la pau i la germanor entre els homes?

JOSEP ROCHE.

Els somnis

Un capellà i un savi es conten els somnis que han tingut aquella nit.

Diu el capellà: —Jo he somniat que em trobava en el paradís jueu. Era tot lleig, hi havia tanta gentada i feien tant soroll, que n'he tingut de marxar tot seguit.

—Caram, quina casualitat!—digué el savi—. Doncs jo he somniat que em trobava al cel dels catòlics. Tot era molt magnífic; però tan sols hi havia un vellet, amb una barba molt llarga, badallant d'avorriment.

Un avís

En la concorreguda ermita de Sant Bonifaci, era tanta la devoció que sentien els feligresos pel sant, que, al resar l'oració, tots ho feien amb els ulls closos, perquè així hi posaven més atenció.

Com que varen arribar certes queixes al capellà que es cuidava de l'ermita, es va veure aquest obligat a posar el següent rètol:

AVIS

Durant el gran prec a Sant Bonifaci, el capellà de l'ermita no respon dels rotatoris que es puguin efectuar

AQUEST NUMERO HA ESTAT VISAT PER LA PREVIA CENSURA GOVERNATIVA

Al marge de la Conferència del desarmament

La Conferència del desarmament ha estat reclamada per la França per a què, d'acord amb les conclusions de la conferència preparatòria tinguda el maig passat, comencin de fer-se efectius els principals acords.

La qüestió cau a punt: manera de contenir una aliança anglo-nipona contra la Xina revolucionària—amb llarga part per a les esmolades dents de l'Oncle Sam—, o bé fer-hi una petita part compensant, no a Xina, sinó en un altre indret, per a l'Estat francès. ...La diplomàcia!

Les nacions interessades en l'afar d'Orient han mirat de fer avortar la Conferència... no han pogut. Mes la Conferència del desarmament serà una paròdia més, com la preparatòria.

Els protestataris d'ara, protestataris de bastidors, naturalment, segons l'usatge de la diplomàcia, són els Estats Units, l'Anglaterra i la Itàlia. Només la França es presenta en colom de la pau.

Naturalment, el moment actual és el més propici per a què la França prestigii la necessitat del desarmament. Amb la qüestió de Xina no hi té res a esperar: les concessions del Yaug-Tsé no li seran ni preses ni eixemplades amb els guanys d'una intervenció estrangera. A la França li cou la qüestió d'Europa, base de les conferències del desarmament. I a tots els altres Estats, per contra, res se'ls hi endóna el seu eixamplement és abans que tot. La presència en les conferències pel desarmament és per un ben fer veure exterior.

La sola nació que té una veritable necessitat de trobar-se enfront d'una resolució de desarmament més o menys parcial o general, és la França. Per això el seu delegat a Ginebra s'ha alçat contra les tesis aleatòries.

Ara que, naturalment, al costat d'una França pacifista hi ha una Itàlia que li cal una aventura saignant per a no fallar com a règim, o fallar en la glòria clàssica. Hi ha una Anglaterra que, solidificada la pau en una Europa per mitjà d'un desarmament, es trobaria plaçada com a segona puixança europea, cosa poc digna per a un orgull emmendonat com el de l'Albió.

Sols hi ha la França que, civilitzada fins a l'extrem de practicar radicalment contra el Govern i les lleis prohibitives, el saludable aforisme neo-malthusian: "procreació conscient i limitada", es sent la més forta puixança europea del moment, més abocada a deixar-ho d'ésser per causa de la despoblació, si és que un arranjament mundial no atura la propera guerra, ja en marxa.

Mes, que farà, en el ions, la Conferència del desarmament—tot i reunint-se com es reunirà en 1927—, filla com és de la Societat de Nacions, si aquesta no pot evitar intervencions armades en territori dels seus propis membres, tals el Japó i l'Anglaterra en la present lluita contra la Xina?

Mentre siguin les cancelleries les que parlin de desarmament, deu sobreentendre's que es tracta dels armaments superflus.

ANTONI PENA.

OBRA NOVA

Segona sèrie de Presons d'Europa

EN SERRALLONGA AUTENTIC - LA FI DEL BANDOLERISME - EL GOVERN DEL COMTE-DUC D'OLIVARES - EMPRESONAMENT DELS DIPUTATS DE CATALUNYA - EL CORPUS DE SANG - MORT DEL COMTE DE SANTA COLOMA

per F. GIRBAL JAUME

Un tom en 8.u, il·lustrat, amb gravats de l'època,

PREU: 2 PTES.

En premsa: Tercera Sèrie PRESONS D'EUROPA LA BASTILLA Per LLUIS CAPDEVILA

A LA CASA GRAN

—Cobreix-te, home, si vols entrar, que aquí no som de compliments!

Tipus de la "Taberna del mal abrigo"

"EL BON NOI"

Començarem per aquest per una raó lògica: perquè creiem que els bons mereixen una preferència a tot arreu. Heus ací que aquest "Bon noi", que encara no sap perquè li diuen "Bon noi", és un pescador, més aviat brú que blanc, d'un color torrat que diria en "Xenius"; com que va néixer sota un bus, amb una cama dintre l'aigua, no té res d'estrany que quan beu amb la porrona respiri per les "brànquies", puix podem considerar-lo mig amfibi.

Diu que a la seva vida no recorda haver-se enfadat mai, per la raó de que enfadant-se, es posa a l'altura de l'enfadat. Coneix el port per sota com el bus, i sap la història dels peixos com l'Odón de Buen i en Ruskin.

Quan pesca parla amb ells, amb un llenguatge original que ningú entén.

Ha inventat molts sistemes de pescar que s'han fet populars, particularment el de la sípia, aquella pesquera satírica tan natural, que consisteix amb lligar una femella per la cua i esperar que el mascle s'hi enganxi.

Sap l'anglès sense haver anat a estudi, i sap de lletra per rutina i voluntat, no havent conegut cap mestre. Diu que mai l'ha dominat cap vici, ni cap passió; que és un home "mat-xutxo" dels d'abans, i quan ho diu, tira una glopada de fum d'una pipa que sembla un fogó de fer xurros.

De tot el que ell diu, jo en crec la meitat, menys del referent a la pesquera, que allí sí que no hi ha moixama. Escolteu:

—Vosaltres creieu que els dofins ploren com una criatura? Doncs, sí, senyors; els dofins ploren, però ho fan quan la fatalitat ha tirat un company a bordo. Diu que persegueixen l'embarcació fins a no poder més, amb uns plors que parteixen l'ànima.

L'altre dia vaig gastar-li una brometa. —Escolteu—li vaig dir—. I el peix més gandul no s'ha averiguat quin és, veritat?

El "Bon noi" no s'immutà. Tirà una fumrada, va fer un bufec com una ballena i digué ràpid:

—El mulà.
—Doncs ara en serio. I el més "gourmant"?
—Per mi, d'aquest mar, la tintorera; no hi ha qui li fiqui mà.

L'"Esparrall", que està saborejant un "carajillo" i que té una mà desfeta d'una mossegada d'aquesta fera, pega un salt com una llissera: li han nomenat la "bicha".

—Ferro!!!—cria—. Toqueu ferro!!!
—Perquè sou uns mecs—replica el "Bon

noi"—. Jo l'agafo pel coll, li dono dues voltes a l'aire, i morta com un soc. Ara vull explicar-vos la manera de viure del més tanca de tots: del cranc.

Tothom calla.
—El cranc és un infeliç, però té una astúcia, que jo l'he experimentada. Quan el mollusc s'obre, ell li fica una pedreta a un cantó, i quan ja es creu ben satisfet que va a tancar-se, deixa l'obertura que fa la pedra, li posa la mà per dins, i cap a la panxa. I el rap? Veieu que el rap té cara de "bobo"? Doncs, és un viu. S'ensoterra al fang, fa ballar aquell plumero que porta al nas, i els peixets hi acudeixen, llavors xucla, i cap a dins sense engaltà.

—Es veu que sou bon observador.
—Sempre m'ha agradat, però sóc d'una manera d'ésser que no conec l'egoisme com molts altres. M'agradaria que el poc que jo he pogut aprendre a força de sacrificis i paciència, servis per alguna cosa pràctica, tingués una transcendència per a les generacions vinents; és a dir, que en comptes d'explicar-me per les tavernes, tinguéssim una escola plena de nanos, on les petites experiències nostres fossin la brúixola que els marqués el camí d'imitació.

—Amb el temps i bona constància, qui sap? La pedra ja està posada.

El "Bon noi" torna a fer una fumerada, mira enlaire contemplant la nivolada de fum que puja cap al sostre, i amb una ironia mig dissimulada es posa a cantar la "Marina".

PEPET.

En Sánchez Pastor vota a "La Vanguardia" contra la República, que diu seria la ruina d'Espanya.

Aquest Pastor, com més vell, més malament xucla.

Els revolucionaris albanesos s'han apoderat de Scutari.

Els revolucionaris xinos han obtingut noves victòries contra el Govern de Pequín. Avant els revolucionaris.

En una nota oficiosa es diu que a la ramaderia espanyola hi ha intensa crisi. Romansos! Ací el que sobren són bens.

CARLES DE BROSSES

L'Itàlia clerical i aristocràtica al segle XVIII

Vista per un personatge francès

Traducció de J. MIRO

Preu: Ptes. 1

CARTES DE FORA

SALT

L'amo de la fàbrica "Les Betes" sembla que vol tornar a aquell temps que tractava als seus obrers com si fossin esclaus.

Ara alguns encarregats ja no en tenen prou amb maltractar i dir qualsevol paraulota als obrers, que fins s'atreveixen a desafiar-los. Com que això pot portar algun disgust, cridem l'atenció de qui correspongui, tot fent observar al senyor Coma i Cros, que dels presiris ja van desaparèixer els caporals de vara.

ELADI CAMPS.

UN TROS DE PAPER.

Ja venen los fugitius,
Los fugitius ab la fresca
Portadí, demunt, tot lo mes,
Tres ó quatre mijias pelas
Si 'ls escolten no n'hi ha cap,
No n'hi ha cap, mentida semblal!
Que fugis per por del còlera,
Y aixó que ho van fer depressa,
Ja 's codonys estan de baixa,
De baixa estan las diarreas;
Las portas que en son lancadas
Prompte n' estaran oberias,
Ja s'avispa 'l boliguer,
Ja s'avispan las empresas,
Que estan esperant l' abono
Com la beata una indulgencia
Amóniu, minas, las galas,
Las galas, las flors, las fleixas,
Ensayos, cantos miradas
Y las mijias rialletas,
Que ja 's nins treuen la pols
Treuen la pols de sas lloganas,
Y 's fan ja plantá 's harrets
Y 's palietas de las fiestas,
Canten, canten ben joyosas,
Canten, las mevas ninetas,
Que 'l còlera ja s' en torna
Ja s' en torna cap á Mea.
Ja lo digne Ajuntament
Es dispaile de las eyas,
De las eyas que s'vriren
Pel Te-Deum de altres épocas.
Ja per cantallo s' escuran
S' escuran las gargamelas;
Ja 's diaris fan plabansas,
Y alguns ja las tenen fetas.
Ja 's elegants ayudadors,
(Mantenedors; quó hos en sembla?)
Los que res deuen per veri,
No n'hi han contrari pensau.
Ja en Cayés fa mes calé,
Y 's mejes meves receptas,
Y móls demanau diners
Y móls responen: ¡tinch pressal!
Ja preparan la campana,
Ja la puján dali, ¡ja peja!
Ja tots esperan sentiria
Per poder dir:... ¡'hem ben fetal!
Rien, rien, ben joyosas,
Rien, las mevas ninetas,
Si es que lo riure es escáu
y no tenin las dents llajias.

BOVENTURA GATELL.

Es clar que no.
Donchs per aixó 's deya que l' home no es dueno de
pensar en lo que vulga y que los pensamientos tampoch són
duenos de triar l' hora de manifestarse: los successos
los fan néixer, y los successos estan sujetos á la ley que
domina l' univers, y la ley del univers es inmutable...

«Quó tal, so cap tou?»
«Abónt volia anar á parar que ja no m' en recordo?»
«¡Ah! ja sé».

III.

Tres mesos ha que estem parlant de còlera.
Y qué 'ns en han esguerrat de projectes y propisats
aquels tres mesos!

Home hi havia que tenia compost en sa imaginació un
alegre y variat itinerari de fiestas majors. «Ballarí ab fulana
(deya), dinarí á can sulano, serém quince, dormirem ple-
gats, farem la gran bromassa, y al cap de tres dias, camas
ajudeu, cap á l' envelat del ensanche. Ii arribarém á l'
hora justa, ballarém com baldufas, y l' entenda demati,
altra volta á fora, á la festa major del polle de la dita.»

Comitatus eniers se disposaban pera anar á passar á
Montserrat los tres dias clássics.

Ja tenian distribuít lo temps pera visitar ermitas, de-
gotalls y grata, y pera pujar á San Geroni, sometense á
l' orde que senyala en Cornel, autoritat reconeguda en la
materia.

Altres se habian compromés pera assistir á solemnes y
nutritivas polastradas; qui ho tenia llo disposat pera pen-
drer bany, qui pera pèndrer ayguas...

A lo aixó sé sent la ronca veu del còlera cridant: ¡per
tot lo dexot, y de seguida se apruell gran regarrament de
hombres y donas, vells y criaturas; heugit de aqui, maleta de
allic, coltas, tantanas, carros, carretons, donibus y ferro-
carrits, tot va enduyas. Los que havian de anar á pèndrer
ayguas demanau rom; los que somianh man y pollastre,
demanan callo y carbónicas; los que ja 's veyan enfilantse
per las altissimas crestas del Montserrat, se deixan càrter en
una vall ben fonda, y los balladors infatigables, tote quieti
y arrupits, procurant subar y demanant flassadas.

IV.

Ara dignime voste: ¿cóm es que los que no tingueren
pór ni malitia, ni trastorn á casa seva, varen haber de
cambiar de pensamientos?

Voste's dirán: home, porque si uns, per exemple, volian
anar á festa major y la tal festa major no va celebrarse, per
fors tingueren que pensar en altra cosa.

Y jo replico: ¡Angelá! Aquí tenen com es veritat que l'
home no es dueno de son modo de pensar, y tan gran es
la sua miseria, que successos enterament estrany's á la sua
personalitat, lo dominan y li torcen las ideas, li esborran
las que tenia y ni escriben unas altres en son cervell.

De lo qual podria jo traure un bon pretext pera afirmar
la solidaritat entre l' home y l' home, y entre l' home y la
naturalesa; mes jo so persona molt considerada y no 's faré
embiant mala partida. Ja veuen que si s' em fiqués al cap
amobinacos sobre aquest tema, ¿qui m' en privaria?

V.

Passen los ulls per las numerosas botigas del Call y de
l' Argenteria, que encara permaneixen vergonyosamente tan-
cadas.

Imaginó voste, que es cosa fácil, quantas il·lusions se
haurian forjat aquells boliguers.

Primer contaban ab las ganas de llahir de las paguetas
del pla, que en temps de balladas sempre, per poch ó per
mólt, s' hi deixan càrter.

Després contaban ab Tots Sants, que s' el ser festa de om-
plir calaix.

Després tot fregantse las mans y ab codicioso solivera,
deyan: «Vindrà Sant Tomàs, vindrà Santa Lluçia, vindrà
Nadal, vindrà Cap d' any...»
Si que vindrán, sí, pero vindrán tots ab uns estalvis mes
grans que rodas de carro...

Y tots los plans y projectes y cálculs dels botiguers s'
han anat tornant tan diferents, que á las horas d'ara ja no
's conixen los mateixos que 's varen fer.

«No 's dich res de músichs, ballarinas, cantants y có-
micichs!»

Si anessem á comparar las reflexions que fan avuy ab
las que feyan tres mesos há, què n' aprendim de cosas!
Y si poguessem veure de part de dins lo cap dels em-
presaris de teatro de tota Espanya, altre tant nos passaria.

VI.

Ara bé: no es cosa trista lo pensar: «¿Jo estich ho y sa;
no tinch por, no perdo interessos, no pateix ningú dels meus
y no obstant me vej obligat á procedir com si lo meu ser
hagués experimental alguna alteració? ¿Cóm es que tinch
de pensar en si la gallina va mes cara? ¿cóm es que no hi
ha sarau ni teatro? ¿cóm es que tinch de pensar en morts,
en malitia, en mejes? ¿Abónt es que no puch ignorar cosas
que colliria no saber? ¿Abónt es, ó en qué consisteix la li-
bertad humana? Si jo s' llibre, ¿cóm es que...»

Confesions: l' home es un miserable esclau no teniam
un poch d'obligat; mes tan bon punt lo còlera ha vingut á fer
las suas el·leccions, havem heugit de reconixer que ningú
fa sino lo que li consisteixen.

VII.

Lo que menos s' aguraba Un Tros de Paper era que
tingués de passar l' estiu parlant de emigració, de fossers
y de potings.

Los meus companys y jo deyam: escriurem articles de
lectors, de modas, de costums catalanas y sobre tot barce-
lonians y havem anat á raure á còlera y á difunts, com si la
mort fos comedia, com si lo tenir rampas hagüés sigut moda
alguna vegada y com si fos costum catalano lo anar á pas-
sejar en cotxo ficat dins de una caixa llarguara.

¡Ah si avuy fos l' últim dia que la fatalitat nos obligués
á tractar de aquestas cosas!... Prou ganas en tenim y, par-
lant ab franquesa, també no tenim algunas esperansas.

Un company meu diu ab mólt formalitat que aixó se
vacaba...

¡Tan debó!

¡Axís fos tan fácil acabar lo còlera com aquest article...!

Ja s' ha acabat.

X.

¡MISERIA HUMANA!

L' home, per diners que tingués, es ben miserable.
(Que en portan de cós aquestas paraulets! ¡Eh!)

I.

Ara no 's pensin que avuy es lo primer dia que m' adó
de la miseria y fragilitat humana, sino que ve bé recor-
dorem en la ocasió present.

L' home es esclau de sas ideas y sas ideas són esclavas
dels fet's é successos.

No sé si m' explico.

Ja veurán, deixame dir y m' entendrán tot aegui. ¡Eo-
demés voste's pera no extender las cosas!

II.

«Do qué parlem tres mesos há?»
Del còlera.
Y si no s' hi hagüés havut, ¿se parlariem?

ULLADA AL TEMPS.

Los aires de mañana
ja comensan á ser frets,
y lo fum de las castanyas
inveera lo pop ivero.

Y adivencia ab son pin-piu
sembla tingué adeu, adeu,
aquí os queda que adorar:
á l' Africa falta geni.

Las fruiteras havian sas branças
llençan sas fullas al vent,
y eivertres y pereras,
pomeras y presseguers,
tote los que sas ricas fruítas
nos mostravan ab content,
acatan á las ainsinas
que, ab sas poderosas veus,
mostran capadas agües
lo diu ab sarcasme fret:
¡Arbeta bells dels fruítas pintats,
qui os contemplava y qui os veu!
A los cants dels rossinyols,
lo granuyr dels porchs seguist:

ACTUALITATS.

La tenor, ab tan temps de estar en vaga ho ha perdut lot, menos lo do de pit. Per aixó diu que noi vol donar Lo baix... va de baixa

— ¿Quantas un quarto?
— Cinch.
— ¿No mes?
— ¿Qué os pèstau que son tomatechs? La castanya es mol sana... ¡Calentas y grossas!

Els nacionalistes alemanys han acollit amb gran cridoria el discurs pacifista de Poincaré a Saint Germain-en-Laye.

Què volen els nacionalistes d'ultra Rhin, una altra palissa?

Els dirigents del socialisme madrileny, encantats de la vida.

Indult pels presos polítics i socials!

En el que va d'any, han passat per París, segons ens diuen, 220,000 americans, que han deixat 5,000 milions de francs.

Sembla que els parisencs, no obstant, no estan gaire contents dels americans.

Doncs, què volien els parisencs?

Per una "Bíblia" impresa per Gutenberg, s'han pagat 25,000 dòlars.

Quan hi ha al món tanta gent que es mor de fam, això ens sembla un crim intolerable.

L'Associació Protectora d'Animals i Plantes ha proposat fer una setmana de bondat en homenatge a la mare.

Home! Nosaltres creiem que la mare ha d'ésser respectable sempre i no tan sols una setmana!

El Govern espanyol subvenciona amb trenta milions de pessetes la construcció d'un "zeppelin" que farà la travessia de Sevilla a Buenos Aires.

Nosaltres creiem que no s'han de gastar tants diners així com així.

Que paguin 30.000.000, o els que vulguin, els que han d'anar a Buenos Aires en dirigible ens sembla perfectament, però no els hem de pagar els que no pensem moure'ns d'aquí.

No valdria més emprar-los aquí aquests trenta milions?

La màquina del tren d'Irún, en què viatjava el Govern, va descarrilar.

Pins les màquines de tren, a vegades, no saben el que es fan!

Els anglesos Castley i Cathrick, fugen d'Anglaterra en moto.

Abans fugiem nosaltres del anglesos.

Miau!

El doctor Voronoff demana a la Societat de Nacions que patrocini el seu invent per a fer quintuplicar la llana.

Protestem!

Si el que sobra és llana, home!

ELS QUE TORNEN

—Ja va bé, ja! Es allà el Passeig de Gràcia.
—Està tan canviada aquesta Barcelona, que mai es sap on es va!

Un alemany ha inventat un fusell d'aire comprimit que pot disparar 25 trets seguits, podent tirar-ne 2,000 cada minut.
Visca la civilització!
Visca el desarme!

Els feixistes volen tornar al règim de la violència: cremar-ho tot, matar a tothom.
Edificant!
Humanitari!
Però a vegades surten els trets per la culata.

Els feixistes ataquen als francesos.
A en Briand li diuen "macarró", a en Poincaré còmplice d'assassí i a en Doumergue tipus de cafè-concert.
Però aquestes coses es diuen davant de l'interessat, cara a cara, no escrivint en un diari i de lluny.
El llenguatge és, sobretot, esplèndid!

L'alcalde, baró de Viver, ha prohibit que la gent vagi amb automòbils a la Gran Via Diagonal a passejar, perquè s'estan parats molta estona.

Que potser es fan l'amor dins de l'auto?
Pitjor fóra que vinguessin per les Rambles a fer el mateix.
Nosaltres voldríem que hi anessin tots per les afores, perquè per dintre la ciutat no fan res més que atropellar i matar als que van a peu.

Impremta LA CAMPANA I L'ESQUELLA
Carrer del Olm, 8. Ciutat

UN TROS DE PAPER.

À lo vert de las planicias los terreros mij defetos; á las brisas perfumadas, lo Mitjorn y lo cru Cors; y á la verdor de los arbrea los braccalls pelats y secha, que 'm semblan, quants cops los miro, las forcas de lo bon temps. A las xefas, ve la llari: las frías, á los aphechs: las vellias, á la serenas y en fi, á la calor lo fret. Fredolicha, trayeu las capas, que prompte farán servey; paig l'airo de matinaada ja comensa á ser molt sech; y lo fum de las castanyas y los crits de, un cuarto set: calentelas: que se acaban, anuncian que ve l'ivern.

BLAT MÀRPAOAS.

Sospitan molta que en Burdeos Ja hi ha algun cos sospitós, Perque 's han dit que hi ha en Fargas Quo parla de exposició!

En Mata ve al Principat ¡Vilgam Déu! ¡quántas desgracias! Després de 'l cólera morbo Un actor que's diu... ¿què? ¡Mata!

BONAVENTURA GATÉL.

Ara que la ciutat se disposa á entrar de nou en són estat normal, se torna á móturer brega sota l'aygua.

Los peixos del port van de l' una part á l' altra, aburrits y desganats y plens de pressentiments desagradables.

¡Saben per què? Perque l' Infame Monturiol está fent de las seras: puja, baixa, gira, vira y orsa, com si fos una persona encoyada.

Nos anuncian una probá pública y satisfactoria pera dins de poch temps...

Un Tros de Paven, amici de las glorias patrias, la celebrará ab entusiasmo.

En Barcelona ¿què fa quant plou? Entra la riera de la Malla.

Dinhen que aquest any no 's podrà anar al cementiri lo dia dels morts.

Així si que no ho aprobo; perque sempre ha vist genço 's hi divertia molt en semblant diada, y ara que 's necessitan distraccions....

Pare, ¿què 'm compraré per Sant Tomàs?

—L'audeno.

—¡Ay ay!

—Y cíafora.

—¿Per què?

—Y thó y sefira, y ayguardent.

—¿Pero com es?

—Perque si torna alló, no vull que 'm trobi despreviut.

En la redacció habem tingut ocasió de véuer moltes viuetas del almanach de Un Tros de paper que 's hi asseguren son cosa que dona gust. Vestés ja podrán compénder que nosaltres no tenim cap interés en aixó, pero la rialó ab un moro, ¡rentes aquet no sigui 'l Còlera.

S'están fent preparatius para los humoristicos alemanchs Lo Xanguet, baix la direcció de los senyors Pitarra y Banyegas, que en aquest punt saben de qué se las enben, y El Tiburon, dirigit per don Roberto Robert, literato que sap abónt té la ma esquerra.

En certa correspondencia de Girona varem llegir que 's donaba á lo precós cor de aquella catedral lo calificaturo de vil...
De vil! ¿què? Sr. Correspondent!
¡ Ah! ¡ja me'n recordo lo de vilipendi!

Si no haguessim estat en temps de cólera casi 'm hauria fet cremar; pero varem dir: natural, que aquest bon home es capax de ser subvencionat pel Pinxo del Gongre.
¿Que 's pensa que 'm manem lo dit en caxions de arquitectura? ¡Deixi cantar lo Te-Deum que ja li casoyaron quants deus fant quinze!

¡Fora cólich! ja 'l Te-Deum Lo Ajuntament confecciona... ¡Aixó es que lo Ajuntament Ha obert alguna cosa!

SÍMILS.

¿En qué se sembla un meljo á los que van á l' era? —En que busca póla.
¿En qué se sembla un novelista á las juntas de canoegos? —En que fa capítols.
¿En qué se semblan los rias á las beatas? —En que murmuran.
¿En qué se sembla 'l món á un vagamundo? —En que sempre roda.
¿En qué se sembla una boca á una ciutat? —En que té dents.
¿En qué se semblan las bogaderas á los mariners? —En que fan bogadas.

CHARADA.

Es una primera una lletra y es nom de sant; també, son segona 'l caballé, lo salt, 'l charol... etcetra. La primera y terca es alló en l' orient, ho y sagrat, y aquí casi óvra peat: es un vicí dels primés. Si sont diay no vols palir, has de pèder la fal-lera, desde jora, de exercir prima, segona y terca. Segona y quarta es la dama y també ho es la llancota; prima y quarta ho fa la inquietat mar, y sobre tot quant brama. Quarta, terca y prima son sítis en que naix la gent; lo men tot, un vilí abon lo periódich 's está fent.

Solució de la charada anterior.

Després de haber barrinat Per mor de aquell diabarot De segona, que es terca, Crech saberla tota entera. Es Pirata, ¿oo es vrial?

Solució del geroglífich anterior.

Las campanas de Retach locan qui deu que pach.

GEROGLÍFICH.

La solució 's darà en lo número que vé.

Ara dissimula.

E. R. — Casimiro Mirallas. Barcelona. 1865.—Impressa de Riera Lamote y Company, Passeig de Santillana, número 4.

NÚMERO 23.

I. LOPEZ, EDITOR, (Barcelona).

DIUMENJE 22 OCTUBRE 1865.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ.

Carrer Ample, 20.

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ.

LIBRERIA ESPANOLA

I. LOPEZ, EDITOR,

Carrer Ample, 20 y Ronda del Rey, 20.

BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

BARCELONA.

Al mes 4 rs.

FORA DE BARCELONA.

Trimestre 11 rs.

SURTIRÁ UN COP CADA SEMANA.

(Si Déu vol).

LA SUSCRIPCIÓ COMENÇA SEMPRE

lo 15 de cada mes.

UN TROS DE PAPER.

¡AIXÍ S' ACABA!

Barcelona está ja d' enhorabona! Tothom esclama ab alegría: «¡aixó está llibré!» «¡ja! hi tenim lo per al coll!» Y tothom demosta en son semblant la satisfacció mes completa; las fisonomias, poch ha tristats, se troban alegres.

Es que lo cólera va de baixa. Lo cólera es lo traidor d' un d' aquets horripilants dramas de la escola francesa, en que hi moren tots los que hi prenen part, y fins de cansant mort l' apuntador. Lo públich mira al traidor ab tant rencor, y á son contrari ab tanta benevolencia, que molts exemples poden citar los constants assistents al Odeon ó á Roma, d' haber surtit de lo públich un crit de «bravo» al actor encarregat de la part repugnant, ó de «bravo» al que las hi canta claras. Aixó 's explica: lo públich té bons instins, está fressàticament horripilat de véuer las malficats tramas del traidor, mira ab simplicitat al que se proposa desferli sos odiosos projectes, y no sabent forse carrech de que está veuent una comedia, pren part á la representació ab aquelles exclamacions tan naturals en contra del malfich personatge ó en pró del que favoreix á la innocencia.

En l' última acta d' aquets dramas, quant déu quedar triunfant la víctima del traidor, aquest va per terra, sas armas se tornan contra ell mateix, y lo públich gosa al contemplar la impotencia del pervers en lo moment en que creya la victoria de la seva part.

Donchs bé: Barcelona es la escena abont se representa un drama sanguinari, y lo traidor, lo cólera, va desapareixent de las taules; ha apartat tota sos recursos, se troba abatut, acaba sas forças, y lo públich sonríu de goig entreveient lo desenlós satisfactori.

Ja estem, donchs, en l' últim acte. Encara que nostre desigí fora esperar lo final sense mes expectadors que los que habem vist tota la trama, no podem lograrho, y sigui que per la baratarra de les entradas, sigui perque la decoració d' estiu va cambiantse en decoració d' ivern, á Barcelona van acudint la major part de sos habitants.

Los que arriban troban Barcelona mes animada encara que avans del cólera. ¡Tal era la desanimació en que 'l fora se 'ls pintaba la ciutat! De aquí ¿què resultá? Que los novaments entrats, ab la bona impressió del moment se donan pressa á escriure á sas esposas: «Apreciada fulana: aquí no hi ha res. Agafa las criaturas y vinetm desseguida ó á sos amichs: «Estimat sutor: ja pots remir los trasetes y venitens sense cap classe de por. Ja está passat lo perill.» La esposa llegeix la carta de son marit á altres barcelonins, l' amich la llegeix á altres barcelonins, y com lo anarsen de fora després de un mes y mitj ó dos mesos es altament encomandant, tols los dias arriban los trens com si duguessin la gent per amor de Déu.

Y, créguinlo, tothom al arribar queda alegre, satisfet, y com que surtis d' una reclusió, esclama: «¡gracias á Déu! ¡al llech s' está millor que á casa!» ¡Está á fora ja 'm tenia fins aquí! (señalant lo coll) ¡ja no m' hagués mogut! ¡sembla imposible que hagi pogut estar dos mesos fora! ¡Déu me dongui Barcelona!» ó fa altres exclamacions pel estil en que demosta l' esplayament de son cor al véuer las plissas, carrers, passeig y edificis que li portan á la memoria recorta de diay y de benestar.

De aquí ve la animació actual de Barcelona. Travessen los carrers las centralas plenas; los cotxes dels carrils, plens; s' obran cada dia novas escaletas y balcones que estaban tancats d' un mes á aquells parts; passeja la gent ab la cara afable; los cafes se veuben concorreguts; lo saló de Llotja torna á sentir revifat aquell monotonos remor; las oas del Jardí del general se veuben altre cop obsequiadas per las criaturas que 's hi tiran pa; los gats dels claustres de la Catedral ho 's passejan ab aquella calma d' ara fa quinze dias; tot, en fi, recobra son paraisat moment, sas perduda vivens.

Aviat lo carrer de Fernando tornarà á ser lo passeig de las vengadas, los teatros obriran sas portas avuy tancadas; arribará á son estat normal, pera dirho en una paraula, la ciutat dels cotxes, ab sa animació detinguda.

PAU BUNYAGAS.

¡VAJA; NO S' HI CANSI!

Canten, canten ben joyosos Canten, las mevas ninetas, Que 'l cólera ja s' en torna, Ja s' en torna cap á Meca, Ja s' en torna cap á Meca, Li fan basqueig 'l marreig; Li fan basqueig 'l marreig; La cara rostida 'l marreig, Ja s' amaga tom xicot, Com un xicot quant se lleva Y 's troba que ha fet un riu, Que no fa riu al que 'l renta. Ja pensa: «¡tòquem lo dos, Tòquem lo dos ben depressa, Que aquets son de aquells que al grech Van portar la pega grega. Jo 's crech capasso de darne, De darne un bon fart de llenya, Y després si lo m' agafes: ¿Qui dimonit 'm fa las fregas? Fugim ara m' estalvio M' estalvio y no 's neigjan, Que ara venen eleccions, Y aquestas may són ben netaas. Me estalvio de llegir, De llegir cosas dolentas, Revistas de exposicions, Y alguna que altra novela. No sentiré la campana Ni sentiré la zarzuela, Apa, donchs, fem lo farrell Que me 's torno á casa mevas Canten, canten ben joyosos, Canten, las mevas ninetas, Que 'l cólera ja s' en torna, Ja s' en torna cap á Meca.